

Folkeoplysningens samfundsmæssige betydning – rapport fra Folkeoplysningsudvalget 2010

Hovedparten af forslagene fra Det Nationale Folkeoplysningsudvalg er gode tilføjelser og præciseringer i forhold til den nuværende lov. Specielt forslaget om, at kommunerne skal lave en folkeoplysningspolitik, er visionært og kan bidrage til i højere grad at sætte politisk fokus på den folkeoplysende virksomhed i kommunerne.

Der er dog også enkelte forslag og kommentarer, der er problematiske. Fritid & Samfund ser således med megen skepsis på, at der kan ske en udhuling af kravet om, at der mindst skal gives 65 % af driftsudgifterne til egne og lejede lokaler, for nogle af de frivillige folkeoplysende foreninger. En sådan differentiering falder ikke i tråd med den danske forenings- og folkeoplysningstradition. Det er også skuffende, at rapporten reelt ikke lægger op til at styrke brugerindflydelsen på loven. Kommuner kan fortsat beslutte at nedlægge folkeoplysningsudvalget uden at skulle etablere udvalg eller nævn, der sikrer brugerindflydelsen. Det hænger ikke sammen med rapportens ønske om at styrke demokratiet, og det passer meget dårligt sammen med kravet om, at der skal laves en folkeoplysningspolitik, hvis den kan laves uden reel brugerindflydelse.

Det er positivt, at det i rapporten foreslås, at tilskuddet til aftenskolerne skal sættes op fra højst 1/3 til 50 % af leder- og lærerlønnen, fordi en forhøjelse af tilskuddet er en forudsætning for, at vi også i fremtiden har aftenskoler i de danske kommuner.

På samme måde som aftenskolerne er også daghøjskolernes fremtid i høj grad usikker. Det på trods af at den økonomiske krise i høj grad aktualiserer behovet for undervisning, der kan kombinere et beskæftigelsesmæssigt og folkeoplysende behov for de grupper, der har svært ved at komme ud på arbejdsmarkedet. Desværre kommer rapporten ikke med forslag, der for alvor igen kan sætte denne skoleform på dagsordenen.

De efterfølgende sider er en gennemgang af forslagene fra Det Nationale Folkeoplysningsudvalg med kommentarer fra Fritid & Samfunds lovudvalg. Udvalget har følgende sammensætning: Leif Max Hansen, Kai Raun, Frederik Hansen, Jan Steffensen, Søren Gøtzsche og Steffen Hartje.

Fritid & Samfunds kommentarer til rapporten fra Det Nationale Folkeoplysningsudvalg

Forslag 1 Formålsparagrafferne i folkeoplysningsloven ændres, så demokratisk medborgerskab indskrives direkte i de formålsbestemmelser, loven omfatter. Derudover udvides §1, så den også gælder på daghøjskoleområdet og for Folkeuniversitetet.

Forslag 2 Kommunerne forpligtes til at udarbejde en politik og strategi for den folkeoplysende virksomhed. Politikken skal tage udgangspunkt i:

- Målsætninger for borgernes deltagelse i folkeoplysende voksenundervisning og folkeoplysende foreningsaktiviteter
- Ressourcer og rammer for den folkeoplysende voksenundervisning og den folkeoplysende foreningsaktivitet, herunder særligt fokus på de fysiske rammer set i lyset af udviklingen i befolkningens aktivitetsmønstre
- Samspil og sammenhæng mellem støtteberettigede folkeoplysningsaktiviteter og selvorganiserede grupper og aktiviteter, herunder rammer for kommunal udviklingspulje
- Samspil mellem den folkeoplysende virksomhed og øvrige politikområder som eksempelvis kulturpolitik, handicappolitik og sundhedspolitik, herunder muligheder for partnerskaber med frivillige aktører fra folkeoplysningsområdet
- Afgrænsning af folkeoplysningsaktiviteter i forhold til tilgrænsende aktiviteter i regi af kommercielle udbydere, biblioteker, formelle uddannelsesinstitutioner mv.

Politikken omsættes i konkrete strategier og handleplaner.

Forslag 3 Der etableres et videnscenter for den folkeoplysende voksenundervisning og det frivillige børne- og ungdomsarbejde. Videncentrets opgaver er blandt andet at følge, diskutere og stille forslag til kvalitetssikring og dokumentation af den folkeoplysende voksenundervisning og det frivillige børne- og ungdomsarbejdes virke, herunder statistikker, evaluering og undersøgelser mv.

Forslag 4 Undervisningsministeriet tager initiativ til nedsættelse af Folkeoplysningens Dialogforum, som skal styrke samarbejdet mellem folkeoplysningsområdets aktører og offentlige aktører. Dialogforummet forpligtes til at nedsætte en undergruppe med formandskab ved KL, som kan understøtte implementeringen af udvalgets anbefalinger på lokalt niveau.

FS kommentar Det er en god idé at få formålsparagrafferne til at præcisere, at et af hovedformålene med loven er at styrke udviklingen af et demokratisk medborgerskab.

FS kommentar Det er udmærket, at kommunerne forpligtes til at udforme en folkeoplysningspolitik, fordi det både kan skabe en større politisk interesse for området og en bedre sammenhæng mellem folkeoplysningsområdet og de øvrige politikområder. Det er imidlertid svært at se, hvordan en sådan politik skal fremme demokratisk medborgerskab, når der ikke er et krav om, at der skal nedsættes et folkeoplysningsudvalg eller tilsvarende udvalg med brugerindflydelse (se forslag 37). Hvis en folkeoplysningspolitik skal have gennemslagskraft, skal den bygge på en kontinuerlig brugerindflydelse, ellers kan den let ende med at være en teknisk foreteelse, der bliver lavet for at opfylde lovens krav. Det er desuden tvivlsomt, om kommunerne har lovhjemmel til at lave en afgrænsning i forhold til de formelle uddannelsesområder, der hører under en anden lovgivning.

FS kommentar Dette forslag imødekommer et stort behov for dokumentation af de folkeoplysende aktiviteter inden for aftenskolen og det frivillige børne- og ungdomsarbejde. De seneste år har der været et stort behov for at kunne få adgang til en statistik over både indholdet og omfanget af de forskellige former for folkeoplysende aktiviteter på disse to områder. Vi ser gerne, at det nye center bliver en pendant til Idrættens Analyse Institut. Den eneste indvending, der kan være i forhold til forslaget om et videnscenter, er, at der bliver foreslået, at centeret også skal sikre kvaliteten i de folkeoplysende aktiviteter. Et sådant forslag har intet at gøre med den grundtvigianske tradition, som folkeoplysningsområdet bygger på.

FS kommentar Dette forslag formaliserer den uformelle kontakt, der er imellem områderne i dag, hvad vi kun kan støtte. Udvalget bør dog sammensættes således, at også de foreningsløses interesser varetages.

Forslag 5 Undervisningsministeriet prioriterer puljemidler til at styrke bevidstheden om Danmark som et demokratisk samfund.

Forslag 6 De folkeoplysende organisationer inddrages i udmøntningen af statslige kampagner inden for eksempelvis uddannelse, kultur, sundhed, integration og udvikling af demokrati.

Forslag 7 Folketinget og de folkeoplysende organisationer ser sammen på mulighederne for et formaliseret samarbejde, der styrker den demokratiske debat, herunder eksempelvis afholdelse af borgerhøringer.

Forslag 8 Nye vilkår for kurser på folkehøjskoler:

- Der gives begrænset mulighed for folkehøjskolekurser for særlige grupper.
- Der gives mulighed for, at sprogundervisning varetages af et sprogcenter kan indgå i et højskoleophold på lige fod med anden kompetencegivende eller prøveforberedende undervisning.
- Der gives mulighed for, at højskoleelever kan være i praktik inden for de folkeoplysende organisationer og frivillige foreninger.

Forslag 9 Foreninger og oplysningsforbund opfordres til at bidrage aktivt til den fortsatte udvikling af det aktive foreningsdemokrati. Som demokratisk rollemodel må man løbende gennemføre serviceeftersyn og „værditest“ af sit eget medlemsdemokrati.

Forslag 10 Kommunalbestyrelsen afsætter en årlig pulje, der giver tilskud til udviklingsarbejde i forbindelse med organiseringsformer, initiativer, foreninger eller projekter med et folkeoplysende sigte. Puljen kan søges af såvel etablerede foreninger som selvorganiserede grupper. Det er op til kommunalbestyrelsen at beslutte puljens størrelse. Hvis ikke-organiserede og andre foreningstyper får bevilliget tilskud efter puljen, skal der kunne anvises lokaler i forbindelse med bevillingen, hvis der er behov herfor.

Forslag 11 For at give folkeoplysningens aktører mulighed for at nå udsatte grupper skal kommunen have mulighed for at fravige kravet om deltagerbetaling.

Forslag 12 Det tydeliggøres, at den folkeoplysende voksenundervisning kan inddrage vejledning, afklaring og dokumentation af deltagernes realkompetencer i deres arbejde. Det er i den forbindelse vigtigt at sikre en øget anerkendelse af realkompetencearbejdet i den folkeoplysende voksenundervisning i den øvrige uddannelsessektor. Muligheden for inddragelse af realkompetencer tydeliggøres også i regelgrundlaget for daghøjskolerne.

FS kommentar Vi støtter initiativet, men vil foretrække, hvis der også var en europæisk dimension i forslaget.

FS kommentar God idé.

FS kommentar God idé.

FS kommentar Det er vigtigt, at udvalget har påpeget behovet for at styrke medlemsdemokratiet, men forslaget er fuldstændig abstrakt. Der er brug for en yderlig præcisering af, hvilke krav der kan stilles til medlemsdemokratiet og et forpligtende fællesskab, så den folkeoplysende virksomhed kan afgrænses i forhold til kommercielle aktiviteter.

FS kommentar En stadig større del af befolkningens fritidsaktiviteter foregår som selvorganiserede former uden for foreningslivet. Det er derfor vigtigt, at kommunerne også stimulerer udviklingen af nye organisationsformer, der på længere sigt kan bidrage til en fornyelse af forenings- og folkeoplysningsområdet. Fritid & Samfund er tilfreds med, at det er en kommunal afgørelse at bestemme puljens størrelse og hvordan en sådan finansieres.

FS kommentar Udmærket idé. Det vil dog styrke forslaget, hvis der også var afsat en bevilling i forhold til dette arbejde. Uden ekstra resurser kommer forslaget formentlig ikke til at betyde meget i praksis.

FS kommentar til forslag 12, 13, 14, 15 Det har været meget skuffende, at arbejdet med at implementere en realkompetencereform i Danmark går så langsomt, som tilfældet er. Realkompetencereformen vil kunne blive en af de væsentligste fornyelser af hele folkeoplysningsområdet, fordi det vil gøre hele uddannelsessystemet mere fleksibelt ud fra tankegangen om, at det er ligegyldigt, hvor du lærer det, du kan, bare du har tilegnet dig en ny viden. Årsagen til at det går langsomt med at implementere reformen, er, at de videregående uddannelser ikke har det nødvendige incitament til at bidrage til gennemførelsen af den. Det er derfor vigtigt at styrke daghøjskole- og aftenskoleområdet i dette arbejde.

Forslag 13 Der gennemføres en kortlægning af den eksisterende vejledningsindsats, herunder behovet for en mere systematisk vejlednings- og afklaringsindsats forud for en realkompetencevurdering i det formelle uddannelses-system.

Forslag 14 Det eksisterende elektroniske værktøj til dokumentation af realkompetencer, erhvervet inden for folkeoplysningen, evalueres med henblik på at vurdere, om det skal videreudvikles eller ændres, og for at sikre, at det sker i et samspil med videreudviklingen af de generelle it-værktøjer, www.minkompetencemappe.dk og www.realkompetence.dk, så der bliver en klar sammenhæng.

Forslag 15 Undervisningsministeriet tager initiativ til et udviklingsarbejde, hvor folkeoplysningen sammen med det formelle uddannelsessystem afprøver, hvordan der kan udvikles et bredere vurderingsgrundlag ved anerkendelsen af den enkeltes realkompetencer.

Forslag 16 En del af Undervisningsministeriets puljemidler til medarbejderuddannelse øremærkes til medarbejderuddannelse, der er medvirkende til at give trænere og ledere i foreningsregi bedre redskaber til at håndtere kulturmødet. Undervisningsministeriet opfordres til at indgå et samarbejde herom med Integrationsministeriet.

Forslag 17 De landsdækkende organisationer, som udbyder medarbejderuddannelse, opfordres til at tænke i udvikling og nye initiativer, der kan give trænere/ledere redskaber til at møde børn/unge og voksne i foreningsfremmede miljøer.

Forslag 18 Det frivillige folkeoplysende foreningsliv bør arbejde for at involvere forældrene i foreningsarbejdet, med henblik på at børnene kan få den nødvendige støtte og opbakning i hjemmet.

Forslag 19 Der opfordres til, at ministerierne ved tildelingen af puljemidler til integrationsprojekter i større udstrækning end i dag søger at inddrage det lokale folkeoplysende foreningsliv og den folkeoplysende voksenundervisning, dels for ikke at udøve en unødvendig konkurrence, og dels for at sikre projektets efterfølgende forankring.

Forslag 20 Kommunalbestyrelserne får mulighed for at give tilladelse til at oprette lukkede hold.

Forslag 21 For at de folkeoplysende aktører i højere grad end nu kan være med til at styrke befolkningens sundhed, er der behov for, at samarbejdet på tværs af sektorer styrkes.

Forslag 22 Den folkeoplysende voksenundervisning, daghøjskolerne og det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde kan styrkes ved et større samarbejde om det sundhedsfremmende arbejde.

Forslag 23 For at sikre øget fleksibilitet i den folkeoplysende voksenundervisning anbefaler Folkeoplysningsudvalget, at den eksisterende emnebegrænsning i de fleksible tilrettelæggelsesformer ophæves.

FS kommentar God idé

FS kommentar God idé.

FS kommentar God idé

FS kommentar God idé

FS kommentar God idé. Den nuværende emnebegrænsning i forhold til de fleksible tilrettelæggelsesformer er ikke nutidig.

Forslag 24 Der prioriteres midler til at udvikle programmer, som gør den fleksible læring lettilgængelig for såvel underviser som kursist.

Forslag 25 Der udarbejdes standarddriftsoverenskomster, som skal anvendes ved indgåelse af driftsoverenskomster på FVU- og ordblindeområdet. Derudover skal der være retskrav på at få en driftsoverenskomst, hvis institutionen/organisationen opfylder specifikke krav om lærer kvalifikationer. Driftsoverenskomsten skal kun kunne bortfalde ved manglende aktivitet. Der skal være klageadgang til Undervisningsministeriet ved afslag.

Forslag 26 Centerrådet kan allerede i dag beslutte at udpege tilfornordnede uden stemmeret fra for eksempel øvrige aktører på voksen- og efteruddannelsesområdet i det pågældende område. Der opfordres til, at muligheden benyttes i større udstrækning, så der udpeges repræsentanter fra det folkeoplysende område.

Forslag 27 Kommunalbestyrelserne opfordres til at være opmærksomme på konkurrenceforholdet mellem folkebibliotekerne og den folkeoplysende voksenundervisning og på deltagerbetalingens størrelse ved biblioteksarrangementer.

Forslag 28 Biblioteker og folkeoplysning i kommunerne opfordres til at arbejde sammen om at sikre den bedste udnyttelse af kommunens ressourcer til den livslange læring. Gennem dialog, udviklingsplaner og partnerskabsaftaler mellem de to områder kan der opnås en bedre effekt af den fælles læringsindsats.

Forslag 29 Det fastholdes, at der ikke kan ydes tilskud efter folkeoplysningsloven til virksomhed med et kommercielt sigte. De folkeoplysende foreninger skal fortsat arbejde for at styrke foreningsfællesskabet.

Forslag 30 Folkeoplysningslovens tilskudsregler til det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde skal sikre, at kommunerne kan indgå samarbejdsaftaler med foreninger om løsningen af særligt prioriterede opgaver.

Forslag 31 Kommunalbestyrelsen afsætter årligt en beløbsramme til grundtilskud og særlige tilskud til den folkeoplysende voksenundervisning.

Forslag 32 Folkeoplysningslovens tilskudsregler til den folkeoplysende voksenundervisning skal sikre, at kommunerne kan indgå samarbejdsaftaler med foreninger om løsningen af særligt prioriterede opgaver.

Forslag 33 Tilskud til AVU-forløb og hf-enkeltfag reduceres for kursister, der ikke går til prøver og eksamen. Provenuet finansierer omlægningen af tilskud til den folkeoplysende voksenundervisning, så tilskuddet hertil fremover udgør mindst 50 procent af foreningernes samlede udgifter til leder- og lærerløn mv.

FS kommentar til forslag 27 og 28 Bibliotekerne vil i det næste årti skulle omstille sig radikalt i takt med, at det ikke mere bliver nødvendigt for borgerne at komme på bibliotekerne for at låne bøger og andre medier. Opdelingen mellem folkebibliotekerne som formidler af information og den folkeoplysende voksenundervisning som de institutioner, der gør information til genstand for læring, er allerede under opblødning. Det er ønskværdigt, at der på længere sigt kommer en fælles lovgivning for de to områder, der giver mulighed for en styrkelse af begge både nationalt og på kommunalt plan. Indtil dette tidspunkt er det vigtigt at være opmærksom på det konkurrenceforhold, der kan opstå i takt med, at bibliotekerne bevæger sig mere og mere ind på undervisningsområdet. Både forslag 27 og 28 er derfor fornuftige, som vi helt kan tilslutte os.

FS kommentar til forslag 29 Også i dette forslag pointeres nødvendigheden af, at de folkeoplysende foreninger skal bygge på fællesskaber, uden at det tydeliggøres, hvilke elementer et sådant fællesskab skal indeholde.

FS kommentar God idé.

FS kommentar til forslag 31, 32, 33 om at sætte tilskuddet til aftenskolerne op fra max 1/3 til 50 procent kan vi give vores tilslutning til, da der for mange aftenskoler for øjeblikket foregår en overlevelseskamp. Det nuværende tilskud gør det ganske enkelt ikke attraktivt at starte en ny skole, og området er i fare for helt at forsvinde i løbet af en forholdsvis kort tidshorisont. Forslaget om, at der skal overføres midler fra VUC til aftenskoleområdet, virker ikke realistisk. Fritid & Samfund foreslår derfor, at den nuværende takst i stedet ændres fra max

Forslag 34 De nuværende regler om tilskud til politisk og religiøst ungdomsforeningsarbejde i forbindelse med en lovrevision gøres tydeligere, således at loven bliver enklere at administrere for kommuner og foreninger.

Forslag 35 Alle lokaler og anlæg mv., der er fuldt finansieret af skatteborgermidler, kan anvises til folkeoplysende virksomhed, og de institutioner, der er omfattet af anvisningspligten, må kun opkræve dokumenterede merudgifter.

Forslag 36 Der opfordres til, at kommunalbestyrelsen indgår lokale aftaler med de i kommunen beliggende private, selvejende institutioner om muligheden for, at den folkeoplysende virksomhed kan benytte disse lokaler mod betaling.

Forslag 37 Brugernes sikres formel og reel brugerindflydelse. Brugerindflydelsen skal sikre foreninger og aftenskoler hørings- og udtaleret om:

- Kommunens folkeoplysningspolitik
- Kommunens budgetforslag på folkeoplysningsområdet
- Kommunens tilskudsregler og -rammer på folkeoplysningsområdet.

Derudover skal kommunalbestyrelsen have mulighed for at delegerede dele af sine beføjelser i henhold til folkeoplysningsloven ud til udvalg eller lignende, hvor lovens brugere er repræsenteret.

Uddybning: Forslaget skal sikre, at der i alle kommuner sikres brugerindflydelse. Det er op til den enkelte kommunalbestyrelse efter høring af lovens brugere at afgøre brugerindflydelsens nærmere udformning. Brugerindflydelsen kan være i form af et fortsat folkeoplysningsudvalg eller et folkeoplysningsudvalgs-lignende organ, men brugerindflydelsen kan for eksempel også foregå gennem en bredere inddragelse af alle kommunens frivillige folkeoplysende foreninger og den folkeoplysende voksenundervisning.

Forslaget om delegationsret for kommunalbestyrelsen skal ses i lyset af, at overdragelse af kommunalbestyrelsens kompetence til et udvalg med brugerrepræsentation kun kan ske med udtrykkelig lovhjemmel.

Forslag 38 Folkeuniversitetet

Der skal skabes mere fleksible rammer end hidtil, så der gives mulighed for at gennemføre andre typer af arrangementer end kun forelæsnings- og kursusdobbelttimer og honorere disse i andet end de traditionelle dobbelttimer.

Folkeuniversitetet skal endvidere have mulighed for at udnytte en mindre del af det offentlige tilskud til debat-skabende og nyskabende arrangementer mv. inden for Folkeuniversitetets formål. Altså få mulighed for at bruge en vis del af statstilskuddet til denne type arrangementer, for eksempel 10 procent (svarende til den pulje, som den folkeoplysende voksenundervisning p.t. har).

1/3 til minimum 1/3 i tilskud til området. Det vil give den enkelte kommune mulighed for selv at prioritere tilskuddets størrelse, og vil således være i tråd med den større selvforvaltning til kommunerne som Kommunernes Landsforening ønsker

FS kommentar God idé.

FS kommentar God idé, der kan være svær at føre ud i livet.

FS kommentar God idé.

FS kommentar til forslag 37 Fritid & Samfund støtter helt udvalgets påpeging af, at der både skal være formel og reel brugerindflydelse på loven, hvis den skal kunne bidrage til udviklingen af et aktivt medborgerskab og skabe et bedre samarbejde mellem kommunerne og det civile samfund. Desværre er der ikke i det konkrete forslag tale om en forøgelse af brugerindflydelsen, fordi det kun sikrer foreningslivet og den folkeoplysende voksenundervisning hørings- og udtaleret i forhold til kommunens folkeoplysningspolitik, kommunens budgetforslag og de kommunale tilskudsregler. Det er uambitiøs kun at sikre brugerindflydelsen gennem en hørings- og udtaleret.

En brugerindflydelse, der ikke bygger på reelle selvstændige kompetencer, er ikke meget værd og lever på ingen måde op til en lov, der bygger på demokratisk medborgerskab. De kommuner, der ikke har nedsat et folkeoplysningsudvalg, kan i praksis gøre brugerindflydelsen forsvindende lille, på grund af at forslaget ikke stiller krav om, at kommunerne skal nedsætte et udvalg eller lignende organ, men kan opfylde kravet om brugerindflydelse ”gennem en bredere inddragelse af alle kommunens frivillige folkeoplysende foreninger og den folkeoplysende voksenundervisning” (side 66 i rapporten).

Det betyder, at brugerindflydelseskravet i praksis kan praktiseres gennem 1-2 årlige stormøder med foreningslivet, som enkelte kommuner desværre allerede praktiserer det i dag. Det nuværende folkeoplysningsudvalg har en række kompetencer, der kan sikre en god indflydelse til initiativtagerne, men det er hæmmet af en stiv struktur, hvor det ikke er muligt for kommunerne at nedsætte flere udvalg eller andre typer udvalg, hvis de ønsker at bevare de kompetencer, som udvalget har i henhold til loven. Derfor hilser vi med tilfredshed, at forslaget lægger op til, at kommunalbestyrelsen kan uddelegere udvalgets kompetence til andre udvalgstyper. Det vil være oplagt at lade et eller flere folkeoplysningsudvalg indgå som en del af en nærdemokratimodel, således at udvalget fungerer som et kontaktoorgan

for dialogen mellem byråd, foreningsliv og lokalsamfund, eller lade det indgå i den kommunale styringsstruktur på en anden måde end den nuværende.

Fritid & Samfund foreslår, at det bliver et krav, at brugerindflydelsen skal sikres gennem et folkeoplysningsudvalg eller lignende udvalg med brugerindflydelse. En sådan formulering vil give den enkelte kommune stor fleksibilitet til at lave den form for brugerindflydelse, der passer til de lokale forhold uden at udvande kravet om brugerinddragelse. Brugerinddragelse er en naturlig ting i et moderne demokrati, fordi den styrker kvaliteten i de offentlige beslutningsprocesser og styrker samarbejdet mellem den offentlige sektor og det civile samfund, og bør derfor også være en krumtap i en lov, der har til formål at styrke udviklingen af et aktivt medborgerskab gennem folkeoplysende tilbud.

Fritid & Samfunds kommentarer vedrørende rapportens beskrivelse af lokaletilskudsregler

1. Forenkling og gennemskuelighed

Der bør ikke i de nye regler være mulighed for, at kommunerne med økonomiske incitamenter kan foretage en prioritering af de folkeoplysende aktiviteter. Det bør heller ikke være en mulighed, at kommunerne kan differentiere lokaletilskuddene, alt efter hvilke foreninger der er i lokalerne. Det foreslåede udkast indeholder formuleringen: „bliver muligt for kommunalbestyrelsen at differentiere lokaletilskuddene, så der kan ydes et større tilskud til nogle foreninger og et lavere tilskud til andre“.

- a. Denne formulering er meget vidtgående og åbner eksempelvis for, at nogle foreninger opnår 0 % i lokaletilskud, mens andre opnår 200 % i samme lokaler. Fritid & Samfund er modstander af en sådan mulighed.
- b. Formuleringen går endvidere alene på forening og ikke på facilitet/lokale. Det betyder, at det bliver foreningstypen og ikke facilitetstypen, der afgør lokaletilskuddet.

Differentieringsspørgsmålet får alt for meget fokus og skævvrider intentionerne, som er at skabe sammenhæng mellem politikformulering og rammerne. Fritid & Samfund bryder sig ikke om princippet, at kommunen kan differentiere på foreningstyper, altså kan beslutte, hvad der er godt og får højt lokaletilskud, og hvad der er dårlige aktiviteter. Vi kan se situationer, hvor man vil skelne mellem en motionsklub og en forening med „elitære idrætstilbud“, som får kommunen på landkortet.

Hvis kommunerne skal have mulighed for at prioritere deres tilskud, skal det ske på faciliteten, ikke på foreningstypen.

2. Voksendiskrimineringen

Hvis man reelt ønsker at fjerne „voksendiskrimineringen“, som beskrevet på rapportens side 56, så er den eneste mulighed at vende tilbage til formuleringen før år 2000, således at fradraget i lokaletilskuddet kan ske i forhold til deltagersammensætningen i hver aktivitetstime og kun i de tilfælde, hvor foreningen accepterer det, i forhold til medlemstallet i foreningen.

3. Graduering af tilskud

Fritid & Samfund kan ikke tilslutte sig ideen om at åbne for graduering af tilskud mellem udgiftstyper. Det vil grundlæggende være en god sag at sætte fokus på energi og bæredygtighed, hvilket bliver muligt, men forslaget om et loft pr. m² er ikke hensigtsmæssigt. Det kan være en begyndende udhuling af tilskuddene, hvilket Fritid & Samfund ikke kan tilslutte sig.

4. 65 %

Fritid & Samfund har svært ved at se en beregningsmodel for at beregne de 65 %, når det bliver af den samlede udgift i kommunen og ikke den enkelte facilitet. Vi er helt med på ideen om, at nogen faciliteter kan have brug for et større tilskud og nogen et mindre, men hvordan skal man dog kunne holde øje med det. ■